

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qiblagahımdır

İlham Aliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 196 (20.850)

19 oktyabr 2013-cü il, şənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakının Xətai rayonu ərazisində "Gilan Holding" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin 1 nömrəli çörək zavodunun açılışında iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısı müəssisəni işə saldı və istehsal prosesi ilə tanış oldu.

Bildirildi ki, zavodda quraşdırılan ən müasir avadanlıq istehsal prosesinin tam avtomatlaşdırılmış qaydada aparılmasına imkan verir. Müəssisədə, ümumilikdə, 50 çeşiddə çörək və çörək məmulatı istehsal olunur.

Sonra Prezident İlham Əliyev zavodun dequstasiya salonunda hazır məhsulların nümunələrinə baxdı.

Dövlətimizin başçısı müəssisədə yaradılan şəraitdən razılığını bildirdi.

* * *

Oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakının Xətai rayonunun Əhmədli yaşayış massivindəki Rahib Məmmədov küçəsində yenidən qurulan parkda yaradılmış şəraitlə tanış olmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Agentliyi işçilərinin təltif edilməsi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin Sərəncamı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin II hissəsinin 21-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Naxçıvan Muxtar Respublikasında energetika sahəsində fəaliyyətlərinə görə:

Paşayev Namiq Nəriman oğlu – "Əməkdar mühəndis" fəxri adı;

Abbasov Məhərrəm Hüseyn oğlu

Zeynalov Sahib Səfərləli oğlu – "Naxçıvan Muxtar Respublikasına xidmətlərə görə" nişanı;

Ağayev Adıgözəl Mehraq oğlu

Əzimov Nazim Fərrux oğlu

Həsənov Əli Əkrəm oğlu

Hüseynov İsa Əkbər oğlu

Qurbanov Mərdan Bəyalı oğlu

Mirzəyev Qalib Hüseyn oğlu

Rüstəmov Kamran Əbdürrəhman oğlu

Salmanov Vilayət Rəyyət oğlu – "Rəşadətli əməyə görə" nişanı ilə təltif edilsinlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 18 oktyabr 2013-cü il

2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında

Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafı

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi inkişaf strategiyasına uyğun olaraq reallaşdırılan iqtisadi siyasət nəticəsində muxtar respublika iqtisadiyyatının potensial imkanları daha da yüksəlmiş, dayanıqlı iqtisadi sistem formalaşmışdır. Muxtar respublika iqtisadiyyatının dinamik inkişaf templəri ulu öndərimizin 90 illiyi ilə əlaqədar "Heydər Əliyev ili" elan edilmiş 2013-cü ilin ilk doqquz ayı ərzində də qorunub saxlanmışdır.

İlin əvvəlindən muxtar respublikada 1 milyard 586 milyon 996 min manatlıq Ümumi Daxili Məhsul istehsal olunmuşdur ki, bu da bir il öncəki müvafiq göstəricini 10,6 faiz üstələyir. Ümumi Daxili Məhsulun tərkibində ilk yeri 30,1 faizlik payla sənaye, ikinci yeri isə 22,5 faizlik payla tikinti sahəsi tutmuşdur. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında hər bir nəfərə düşən Ümumi Daxili Məhsulun həcmi ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 9,3 faiz artaraq 3685,5 manat (4697,3 ABŞ dolları) səviyyəsində olmuşdur. Ümumi Daxili Məhsulun 63,6 faizi maddi istehsal sektorunun payına düşmüşdür.

2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən sənaye məhsulunun həcmi 13,1 faiz, əsas kapitala yönəldilən investisiyalar 9,8 faiz, kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 6,9 faiz, nəqliyyat sektorunda yük daşınması 10,2 faiz, informasiya və rabitə xidmətləri 6,6 faiz, o cümlədən mobil rabitə xidməti 6,4 faiz, pərakəndə əmtəə dövriyyəsi 15,7 faiz, əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər 16,5 faiz, ixracın həcmi 5,1 faiz, əhalinin gəlirləri 5,9 faiz, hər bir nəfərə düşən gəlirlər 3,7 faiz, orta aylıq əməkhaqqı isə 4 faiz artmışdır.

Makroiqtisadi göstəricilər

Müqayisə predmeti	2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları (min manat)	2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları 2012-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Ümumi Daxili Məhsul	1586996,1	110,6*
Hər bir nəfərə düşən Ümumi Daxili Məhsul, manat	3685,5	109,3
ABŞ dolları	4697,3	109,5
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi	702164,3	113,1*
Əsas kapitala yönəldilən investisiyalar	802852,5	109,8
Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu	259329,9	106,9*
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min tonla	11051,5	110,2
İnformasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi	35048,7	106,6
o cümlədən mobil rabitə	30054,4	106,4
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	767441,2	115,7*
Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər	122811,0	116,5*
İcmal büdcənin gəlirləri	85665,0	107,2
İcmal büdcənin xərcləri	518133,2	125,7
Xarici ticarət dövriyyəsi, min ABŞ dolları	357312,5	113,7
o cümlədən ixracın ümumi həcmi	265640,6	105,1
İdxalın ümumi həcmi	91671,9	149,4
Əhalinin gəlirləri	1192143,3	105,9
Hər bir nəfərə düşən gəlirlər, manatla	2768,5	103,7
Bir işçiyə hesablanmış orta aylıq əməkhaqqı, manatla	375,8	104,0

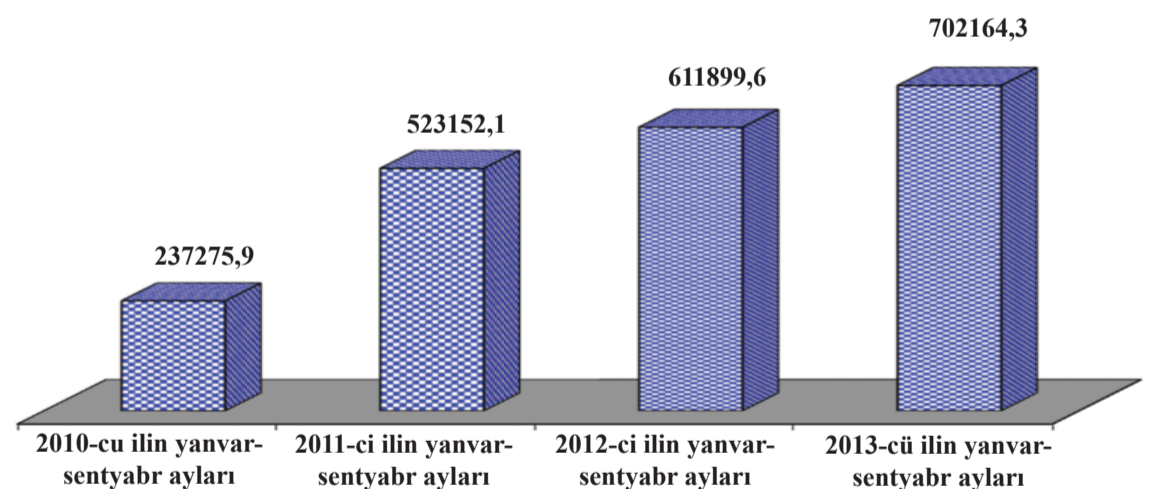
*) müqayisəli qiymətlər üzrə

Sənaye

Muxtar respublikada müasir texnologiyalara əsaslanan yeni sənaye müəssisələrinin yaradılmasının və azad rəqabət mühitinin inkişaf etdirilməsinin nəticəsidir ki, 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında 702 milyon 164 min manat həcmində sənaye məhsulu istehsal olunmuş və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13,1 faiz artım qeydə alınmışdır.

Sənaye məhsulu istehsalının 95,8 faizi malların, 4,2 faizi isə xidmətlərin payına düşmüşdür. Sənayenin dövlət sektorunda 47 milyon 826 min manatlıq, qeyri-dövlət sektorunda isə 654 milyon 338 min manatlıq məhsul istehsal olunmuşdur. İstehsal olunan sənaye məhsulunun 93,2 faizi özəl sektorun payına düşmüşdür.

Sənaye məhsulu istehsalının dinamikası, min manat

İstehsal potensialının gücləndirilməsi siyasətinə uyğun olaraq, cari ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada dövlət dəstəyi ilə 65 layihə üzrə istehsal və xidmət obyektləri istifadəyə verilmiş, iqtisadi fəaliyyətin müxtəlif sahələri üzrə 87 istehsal və xidmət obyektinin qurulması hazırda davam etdirilir.

Sənaye sahəsinin inkişafı ixracın da həcmində müsbət təsir göstərmiş və 2013-cü ilin ilk doqquz ayı ərzində 190 milyon 960 min Amerika Birləşmiş Ştatları dolları dəyərində sənaye məhsulu ixrac istiqamətində göndərilmişdir.

Hərbi quruculuq

Muxtar respublikada ordu quruculuğu istiqamətində cari ilin yanvar-sentyabr aylarında Naxçıvan şəhərində iki yaşayış binasının və bir anbarın tikintisi başa çatdırılmış, mərkəzi hərbi xəstəxananın, məişət xidməti binasının, iki anbarın, bir yaşayış binasının və bir qazanxananın tikintisi, bir yaşayış binasının isə yenidən qurulması hazırda davam etdirilir.

"Naxçıvan" Sərhəd Diviziyasında yeni infrastruktur obyektlərinin inşası davam etdirilir. Şahbuz şəhərindəki hərbi hissədə yeni texniki parkın və sursat anbarının inşası, Kəngərli rayonundakı hərbi hissədə əsgər yataqxanasının yenidən qurulması başa çatdırılmış, Təlim-Tədris Mərkəzinin tikintisi hazırda davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Ordubad Rayon Şöbəsinin inzibati binasının yenidən qurulması, Sədərək rayonunda sərhəd məntəqəsinin təmiri başa çatdırılmış, Ordubad rayonundakı hərbi hissədə infrastruktur obyektlərinin təmiri davam etdirilir.

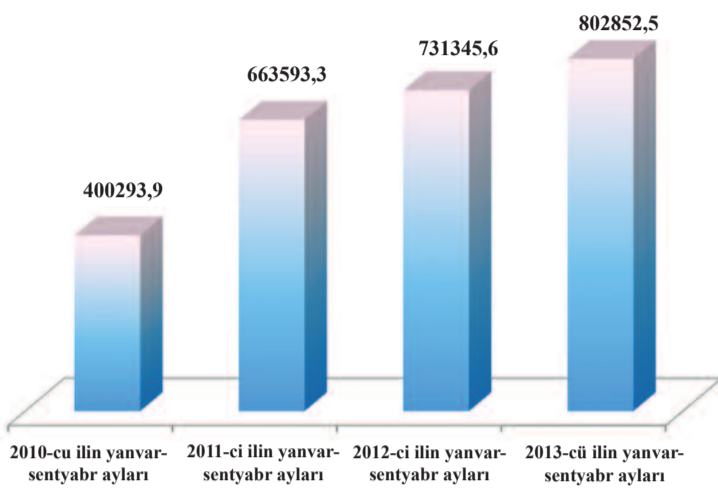
Tikinti-quruculuq və su təchizatı tədbirləri

Cari ilin ötən dövrü ərzində bütün maliyyə mənbələri hesabına əsas kapitala 802 milyon 853 min manat həcmində investisiya yönəldilmişdir ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricidən 9,8 faiz çoxdur. Investisiya qoyuluşlarının 708 milyon 101 min manatı və ya 88,2 faizi tikinti-quruculuq işlərində istifadə edilmişdir.

2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində muxtar respublikada 362 müxtəlifəyinatlı obyekt tikilmiş, yenidən qurulmuş və ya təmir olunmuş, hazırda 300 müxtəlifəyinatlı obyektin inşası və ya təmiri aparılır.

İnzibati binaların tikintisi üzrə ilin əvvəlindən, ümumilikdə, 15 inzibati binanın tikintisi və ya yenidən qurulması başa çatdırılmış, 28 inzibati binanın isə tikintisi, yenidən qurulması və ya əsaslı təmiri işləri hazırda davam etdirilir.

Əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyanın dinamikası, min manat

Həyata keçirilən irimiqyash infrastruktur quruculuğu tədbirləri bütün inzibati ərazimizi, o cümlədən ucqar yaşayış məntəqələrini də əhatə edir. Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında 6 kənd mərkəzinin inşası başa çatdırılmış, hazırda 14 kənd mərkəzinin inşası işləri davam etdirilir.

Muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında kommunal xidmətlərin yaxşılaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Bu tədbirlərin davamı olaraq, cari ilin ötən dövrü ərzində 4 ədəd yersüpürən, 1 ədəd qarkürüyən və qumsəpən, 2 ədəd yoltəmizləyən və 5 ədəd tullantıdaşıyan maşın alınaraq muxtar respublikaya gətirilmişdir.

Muxtar respublikada 3 yaşayış binasının tikintisi, 2 yaşayış binasının yenidən qurulması, 10 yaşayış binasının əsaslı təmiri, 4 yaşayış binasının isə təmiri başa çatdırılmışdır. 6 yaşayış binasının tikintisi, 3 yaşayış binasının yenidən qurulması, 5 yaşayış binasının əsaslı təmiri, 1 yaşayış binasının isə təmiri hazırda davam etdirilir.

Ötən dövr ərzində 10 qazanxananın tikintisi, 7 yaşayış binasında istilik xətlərinin yenidən qurulması başa çatdırılmış, 3 qazanxananın tikintisi, 4 yaşayış binasında isə istilik xətlərinin yenidən çəkilişi işləri hazırda davam etdirilir.

Əhali gəlirlərinin dinamik artımı, öz növbəsində, əhalinin şəxsi vəsaiti hesabına inşa edilən yaşayış evlərinin dinamik artımını şərtləndirir. Cari ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada əhalinin şəxsi vəsaiti hesabına, ümumilikdə, 357 min 228 kvadratmetr yaşayış sahəsi istifadəyə verilmişdir ki, bu da 2012-ci ilin yanvar-sentyabr aylarındakı müvafiq göstəricidən 10 min 542 kvadratmetr və ya 3 faiz çoxdur.

Muxtar respublikada su və kanalizasiya sistemlərinin müasir standartlar səviyyəsində qurulması istiqamətində reallaşdırılan tədbirlər davam etdirilir. "Şəhər su təchizatı və kanalizasiya layihəsi" çərçivəsində Naxçıvan şəhərinin içməli su və kanalizasiya sistemləri yenidən qurulur. Layihə çərçivəsində 1 oktyabr 2013-cü il tarixə Naxçıvan şəhərində 195 kilometr uzunluğunda kanalizasiya və 217,5 kilometr uzunluğunda içməli su xətləri çəkilmişdir. Bundan əlavə, Şərur, Babək, Ordubad, Culfa, Kəngərli, Şahbuz və Sədarək rayonlarının mərkəzləri və ətraf kəndlərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya şəbəkələrinin tikintisi istiqamətində, ümumilikdə, 272,2 kilometr uzunluğunda içməli su və 191,8 kilometr uzunluğunda kanalizasiya xətləri çəkilmiş, 18 subar-tezian quyusunun tikintisi hazırda davam etdirilir.

Kənd təsərrüfatı və yaşıllaşdırma tədbirləri

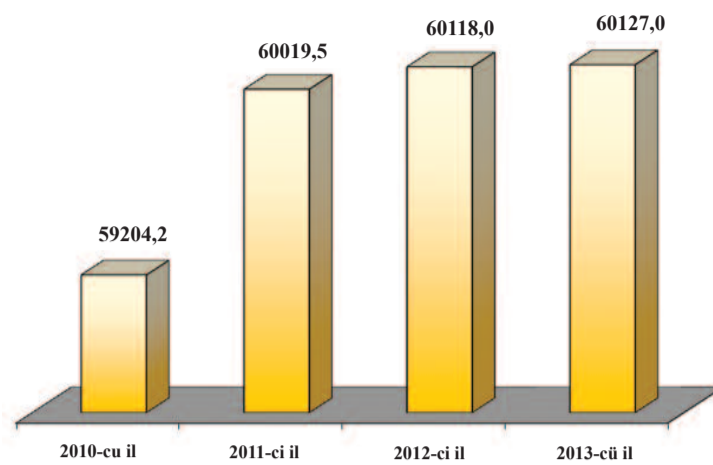
Muxtar respublikada kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının artırılması və səmərəli emalının təşkili, müasir texnologiyalara əsaslanan yeni müəssisələrin yaradılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2008-ci il 17 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "2008-2015-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı"nın icrası istiqamətində ciddi nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Belə ki, 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında proqramın qəbul olunduğu 2008-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bitkiçilik məhsullarının həcmi 2,4 dəfə artaraq 182 milyon 176 min manata, heyvandarlıq məhsullarının həcmi isə 64,3 faiz artaraq 76 milyon 522 min manata çatmışdır.

Məhsul istehsalçıların kənd təsərrüfatı maşın və mexanizmləri ilə təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə "Naxçıvan Aqrrolizinq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin xətti ilə 217 ədədi 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında olmaqla, cəmi 1096 ədəd müxtəlifəyinatlı kənd təsərrüfatı texnikası alınaraq muxtar respublikaya gətirilmiş və bu dövr ərzində 193 ədəd müxtəlifəyinatlı kənd təsərrüfatı texnikası lizinq yolu ilə məhsul istehsalçılarına verilmişdir. Aqroservis xidmətləri şəbəkəsinin işinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə "Naxçıvan Aqrrolizinq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Şahbuz rayon bazası fəaliyyətə başlamışdır. Ötən dövr ərzində məhsul istehsalçıları 3 min 961 ton mineral gübrə ilə təmin olunmuşlar.

2013-cü ilin məhsulu üçün muxtar respublikada 60 min 127 hektar sahədə əkin aparılmışdır ki, bu da 2012-ci ilin məhsulu üçün əkilmiş sahədən 9 hektar çoxdur.

Cəmi əkin sahələri, hektarla

Bu dövr ərzində taxılçılıq əsas əkinçilik sahəsi olmaqla diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. 2013-cü ilin məhsulu üçün 35 min 324 hektar sahədə taxıl əkilmişdir ki, bunun da 25 min 869 hektarını buğda, 9 min 455 hektarını isə arpa təşkil etmişdir. Bir il öncəyə nisbətə taxıl əkin sahələrinin həcmi 359 hektar artmışdır. Taxıl zəmilərindən 102 min 960 ton məhsul toplanmışdır ki, bu da 2012-ci illə müqayisədə 1,1 faiz çoxdur. Artan əhali tələbatını təmin etmək məqsədilə cari ilin ötən dövrü ərzində Naxçıvan şəhərində taxılın saxlanması üçün tutumu 9 min ton olan üç yeni bunker yaradılmışdır.

Tələbata uyğun olaraq, kartofçuluğun inkişafında da müsbət dinamika saxlanılmış və 2013-cü ildə 2957 hektar sahədə kartof əkinə aparılmışdır ki, bu da 2012-ci ildə əkilmiş sahədən 126 hektar çoxdur. 1 oktyabr 2013-cü il tarixə 2957 hektar sahədən 41297 ton kartof yığılmışdır ki, bu da bir il öncəki göstəricini 5 faiz üstələyir.

1 oktyabr 2013-cü il tarixə 109468 ton dənli və dənli-paxlalı məhsulu (qarğıdalsız), 3878,9 ton dən üçün qarğıdalı, 694,9 ton dən üçün günəbaxan, 63584 ton tərəvəz, 37833,9 ton ərzaq üçün bostan məhsulları, 37846,7 ton meyvə, 9392,2 ton üzüm toplanmışdır. Bir neçə növ məhsul üzrə yığım hazırda davam edir.

Aqrar sektorun inkişafında mühüm təsir vasitəsi olan soyuducu anbarların yaradılması işi davam etdirilir. Cari ilin ötən dövrü ərzində tutumu 50 ton olan 1 soyuducu anbar istifadəyə verilmiş, soyuducu anbarların ümumi sayı 16-ya, ümumi tutumu isə 11 min 770 tona çatdırılmışdır. Bundan əlavə, hazırda tutumu 200 ton olan 1 soyuducu anbarın yaradılması işləri aparılır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2012-ci il 14 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "2012-2015-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında meyvəçiliyin və tərəvəzçiliyin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın icrası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər meyvə və tərəvəz istehsalının artımına müsbət təsir göstərir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında meyvə istehsalının həcmi bir il öncəyə nisbətə 0,9 faiz, tərəvəz istehsalı isə 1 faiz artmışdır. Hazırda meyvə və tərəvəz yığımını davam etdir.

Kənd təsərrüfatının əsas sahələrindən biri olan heyvandarlığın inkişafının davamlı olaraq dəstəklənməsi iribuynuzlu mal-qaranın və xırdabuynuzlu heyvanların baş sayının, ət və süd məhsulları istehsalının həcmində artmasına müsbət təsir göstərir. Cari ilin ötən dövrü ərzində 2 yeni heyvandarlıq təsərrüfatı yaradılmış, hazırda 2 heyvandarlıq təsərrüfatının yaradılması üzrə işlər davam etdirilir.

2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında heyvandarlıq təsərrüfatlarında 6043 baş inək və düyü sünü yolla mayalandırılmış, əvvəlki ildə mayalandırılmış inək və düyülərdən 4846 baş sağlam buzov alınmışdır. Ötən dövr ərzində muxtar respublikaya 337 baş cins mal-qara gətirilərək lizinq yolu ilə fermerlərə verilmişdir.

1 oktyabr 2013-cü il tarixə muxtar respublikanın bütün təsərrüfat kateqoriyalarında qaramalın sayı 108 min 118 baş, qoyun və keçilərin sayı isə 657 min 97 baş olmuşdur ki, bu da 1 oktyabr 2012-ci il tarixə olan göstəriciləri hər iki halda 1,7 faiz üstələmişdir.

Mal-qaranın baş sayının artımı ilə yanaşı, cins tərkibinin yaxşılaşdırılması heyvandarlıq məhsullarının qənaətbəxş artımını təmin edir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında muxtar respublikada diri çəkiddə 14686,7 ton ət, 66262,1 ton süd istehsal olunmuşdur ki, bu da 2012-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə müvafiq olaraq 3,4 və 1,5 faiz çoxdur.

Daxili bazarda quş əti və yumurtaya olan tələbatın tam şəkildə yerli istehsal hesabına ödənilməsi istiqamətində tədbirlərə uyğun olaraq, cari ilin ötən dövrü ərzində 7 yeni quşçuluq təsərrüfatı yaradılmış, 1 quşçuluq təsərrüfatının fəaliyyətinin genişləndirilməsi işləri başa çatdırılmış, hazırda 11 quşçuluq təsərrüfatının yaradılması və 2 quşçuluq təsərrüfatının fəaliyyətinin genişləndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.

Kənd təsərrüfatının mühüm sahələrindən olan arıçılığın inkişafı məqsədilə dövlət maliyyə dəstəyinin həcmi ildən-ildən artırılır. Cari ilin ötən dövrü ərzində bu sahəyə bank və kredit təşkilatları tərəfindən 183 min manatdan artıq həcmdə kredit verilmişdir. Hazırda 2 arıçılıq təsərrüfatının yaradılması üzrə işlər davam etdirilir.

Balıqçılıq sahəsinin inkişafı istiqamətində 1 balıqçılıq təsərrüfatının genişləndirilməsi və yeni balıq cinsinin yetişdirilməsi üzrə işlər aparılır.

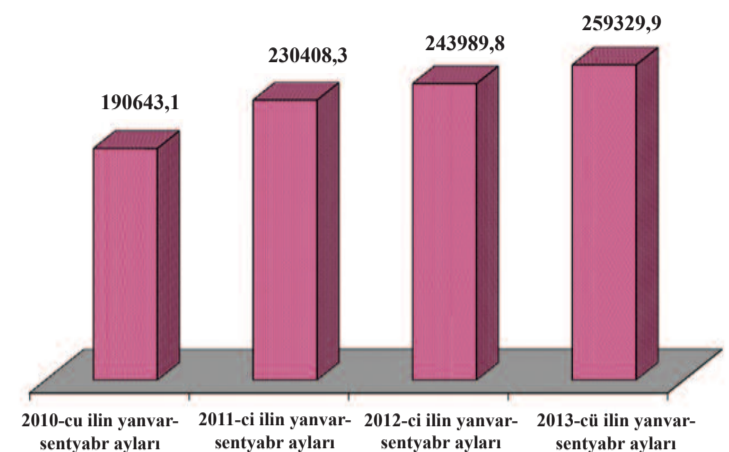
Ümumilikdə, cari ilin ötən dövrü ərzində kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə təsərrüfat subyektlərinə 9 milyon 772 min manata yaxın həcmdə kreditin verilməsi təmin olunmuşdur.

Həyata keçirilən aqrar siyasətin səmərəli nəticəsi olaraq,

2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında muxtar respublikada 259 milyon 329 min manatdan çox kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunmuşdur ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,9 faiz çoxdur.

Etibarlı ərzaq təminatı sisteminin qurulması daxili bazarda tələbatın səmərəli ödənilməsi ilə yanaşı, ixrac potensialını gücləndirir. Cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində muxtar respublikadan kənara 74 milyon 680 min ABŞ dollarından artıq həcmdə kənd təsərrüfatı məhsulları, xüsusilə də meyvə və tərəvəz məhsulları ixrac olunmuşdur.

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu, min manat

Muxtar respublikada meliorasiya-irriqasiya sistemlərinin təkmilləşdirilməsinin nəticəsidir ki, torpaqların münbitliyinin saxlanması və yüksəldilməsi əsasında kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının sabitliyi təmin olunmuş, az məhsuldar və istifadəsiz torpaqlar yaxşılaşdırılmaqla əkin dövryyəsinə cəlb edilmişdir. Cari ilin ötən dövrü ərzində 1 nasos stansiyası, 2 subarteziyan quyusu tikilmiş, 8 kəhriz təmir olunmuş, 2 nasos stansiyasının əsaslı təmiri, 1 kəhrizin bərpası, 5 kəhrizin təmiri isə hazırda davam etdirilir. Su anbarlarına suyun yığılması, kollektor-drenaj şəbəkələrinin inşası və təmiri, yeni kanalların tikintisi, yaşıllıq zolaqlarının suvarılması üçün su xətlərinin çəkilməsi, nasos stansiyalarının təmiri və yarırsız suvarma xətlərinin yenilənməsi işləri davamlı aparılmaqla suvarma suyuna olan tələbat tam şəkildə təmin edilir.

Bundan əlavə, muxtar respublikada çayətrafi torpaqların yuyulmasının qarşısının alınması və soranlanmış torpaqların münbitləşdirilməsi istiqamətində davamlı olaraq sahəbərkitmə işləri aparılır.

Təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi işi davamlı xarakter almaqla iqtisadi potensialın yüksəlişinə paralel aparılmaqdadır. Bu istiqamətdə aparılan tədbirlərin davamı olaraq, cari ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada 230 hektar sahədə meşəsalma və meşəbərpa işləri aparılmışdır.

Nəqliyyat, informasiya və rabitə, energetika

Muxtar respublika iqtisadiyyatının ahəngdar fəaliyyətinin və əhalinin artan hərəkət dinamikliyinin səmərəli tənzimlənməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir.

Hazırda Naxçıvan-Şahbuz-Batabat, Hacıvar-Vayxır-Sirab, Şəkərabad-Hacıvar, Qıvrıq-Püsyən-Xanlıqlar, Ağbulaq-Gömrü avtomobil yollarının yenidən qurulması, Biləv-Xurs-Nəsirvaz, Düylün-Çənnəb-Məzrə avtomobil yollarının təmiri davam etdirilir.

Naxçıvan şəhərinin Heydər Əliyev prospektində, C.Məmmədquluzadə, Ə.Əliyev və N.Tusi küçələrində avtomobil yollarının yenidən qurulması davam etdirilir.

Şərur rayonunun Sərxanlı kəndində 1,5 kilometr uzunluğunda, Dəmirçi kəndində 0,8 kilometr uzunluğunda, Babək rayonunun Şıxmahmud kəndində 2,8 kilometr, Culfa rayonunun Kırna kəndində 4,2 kilometr uzunluğunda avtomobil yollarının və Şahbuz rayonunda 20 kilometr uzunluğunda Ayrınc-Qızıl Qışlaq-Günəy Qışlaq-Kükü avtomobil yolunun yenidən qurulması başa çatdırılmış, Şərur rayonunun Şahbulaq və Kəngərli rayonunun Xok kəndlərinə giriş avtomobil yollarının, Şərur rayonunun Xanlıqlar kəndində avtomobil yolunun yenidən qurulması hazırda davam etdirilir.

Ordubad rayonunun Gənəzə kəndində avtomobil yolunda və Şahbuz rayonunun Aşağı Qışlaq-Yuxarı Qışlaq avtomobil yolunda istinad divarlarının tikintisi başa çatdırılmış, Şahbuz rayonunun Keçili kəndində avtomobil yolunda istinad divarının tikintisi davam etdirilir.

Şahbuz rayonunda doqquz, Şərur və Ordubad rayonlarının hər birində iki körpünün tikintisi, Şərur rayonunda bir körpünün təmiri başa çatdırılmış, Şahbuz rayonunda dörd, Babək və Ordubad rayonlarının hər birində bir körpünün tikintisi, Babək rayonunda isə bir körpünün təmiri aparılır.

Cari ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada müasir avtomobil yollarının çəkilişində istifadə olunması məqsədilə 6 ədəd yükləyici ekskavator, 3 ədəd yük avtomobili, 4 ədəd vərədnə, 1 ədəd avtoqreyder, 1 ədəd asfaltlayıcı, hava nəqliyyatı infrastrukturunun yaxşılaşdırılması və əhaliyə göstərilən xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanına yeni müasirliyi maşın-mexanizmlər gətirilmişdir. Bu dövr ərzində dəmir yolu nəqliyyatının ahəngdar işi təmin olunmuşdur.

Ötən dövr ərzində muxtar respublikada nəqliyyat sektorunda yük daşınması 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10,2 faiz, sərnişin daşınması isə 9,4 faiz artmışdır. Yük və sərnişin daşınmasında, bütövlükdə, 34 milyon 896 min manat gəlir əldə edilmişdir ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövrdəki göstəricidən 8,9 faiz çoxdur.

Muxtar respublikanın davamlı inkişaf siyasətinin əsas istiqamətlərindən olan informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsinin sürətli inkişafı 2013-cü ilin ötən dövründə də saxlanılmışdır.

Bu dövr ərzində Naxçıvan şəhərinin Tumbul kəndində 512, Şərur rayonunun Sərxanlı kəndində 384, Həməzli kəndində 128, Gümüşlü kəndində 96, Babək rayonunun Şəkərabad kəndində 576, Ordubad rayonunun Çənnəb kəndində 32, Culfa rayonunun Kırna kəndində 384 və Şahbuz rayonunun Badamlı qəsəbəsində 128 nömrə tutumlu avtomat telefon stansiyaları quraşdırılmışdır.

Muxtar respublikada poçt xidmətlərinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində tədbirlər görülür. Ötən dövr ərzində poçt xidmətlərinin müasir tələblər səviyyəsində həyata keçirilməsini, ənənəvi xidmətlərlə yanaşı, əhaliyə bank-maliyyə xidmətlərinin göstərilməsini və kommunal xidmət haqlarının poçtlar vasitəsilə yığılmasını təmin etmək, eləcə də bu sahədə idarəetməni təkmilləşdirmək məqsədilə "Naxçıvanpoçt" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti yaradılmışdır.

Cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Şərur rayonunun Gümüşlü, Sərxanlı, Babək rayonunun Şəkərabad, Ordubad rayonunun Çənnəb, Culfa rayonunun Kırna və Şahbuz rayonunun Ağbulaq kəndlərində yeni poçt bölmələri istifadəyə verilmişdir.

2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində muxtar respublikada 1443 ədəd yeni stasionar telefon sabit şəbəkəyə qoşulmuş, 1 oktyabr 2013-cü il tarixə hər yüz ailəyə düşən stasionar telefon aparatlarının sayı 67-yə çatmışdır.

1 oktyabr 2013-cü il tarixə aktiv istifadə olunan mobil telefonların sayı 445812 ədəd, əhalinin hər 100 nəfərinə düşən mobil telefonların sayı isə 104 ədəd olmuşdur.

2013-cü ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi 2012-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricini 6,6 faiz üstləyərək 35 milyon 49 min manat olmuşdur. Ümumi xidmətlərin 85,8 faizi mobil rabitə xidmətinin payına düşmüşdür ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricidən 6,4 faiz çoxdur.

Enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər istiqamətində cari ilin ilk 9 ayı ərzində Şərur rayonunda 20,5 meqavat gücündə Arpaçay Su Elektrik Stansiyasının tikintisi başa çatdırılmış, Ordubad rayonunda 36 meqavat gücündə Ordubad Su Elektrik Stansiyasının, Şərur rayonunda 1,4 meqavat gücündə "Arpaçay-2" Su Elektrik Stansiyasının inşası işləri hazırda davam etdirilir. İcrası uğurla davam etdirilən enerji layihələri deməyə əsas verir ki, yaxın illərdə muxtar respublikada daxili tələbatın ödənilməsi tamamilə su elektrik stansiyalarının işi hesabına təmin olunacaqdır ki, bu da istehsal prosesinin ən rentabelli formasıdır.

Ordubad rayonunda 110/35/10 kilovoltluq "Ordubad" elektrik yarımstansiyasının tikintisi və avadanlıqlarla təchiz edilməsi işləri başa çatdırılmışdır.

Muxtar respublikada 32 ədəd müxtəlifgüclü transformator yarımstansiyasının quraşdırılması və 67 kilometr uzunluğunda 10 və 0,4 kilovoltluq yeni elektrik verilişi xətlərinin çəkilişi işləri başa çatdırılmışdır.

Enerji təhlükəsizliyinin əsas tərkib hissəsi kimi istehlakçıların təbii qazla təminatı prosesi təsərrüfat fəaliyyətinin inkişafında mühüm rol oynayır. 1 oktyabr 2013-cü il tarixə 80 min 798 əhali abonent təbii qazla təmin olunmuşdur. Bu dövr ərzində Naxçıvan-Sədərək yüksəkəziqliq magistral qaz xəminin tikintisi başa çatdırılmışdır.

Sahibkarlıq fəaliyyəti, əhalinin gəlirləri və məşğulluq məsələləri

Muxtar respublikada biznes mühitinin yaxşılaşdırılması və sahibkarlığın inkişafı əsas iqtisadi fəaliyyət istiqamətlərindəndir. Cari ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada sahibkarlığın inkişafı istiqamətində Naxçıvan şəhərində biznes forumların, işgüzar görüş və konfransların keçirilməsini, həmçinin yerli məhsulların tanıtılmasını və satışının təşkilini təmin etmək məqsədilə Biznes Mərkəzi yaradılmışdır.

Sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı çərçivəsində 2013-cü ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublika üzrə 22 hüquqi və 925 fiziki şəxs qeydiyyatla alınmışdır.

İqtisadi aktivliyin yüksəldilməsi məqsədilə sahibkarlara güzəştli kreditlərlə maliyyə dəstəyinin verilməsi işi ötən dövr ərzində də davam etdirilmişdir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində bank və kredit təşkilatları tərəfindən sahibkarlara 33 milyon 196 min manatdan artıq həcmdə kreditlərin verilməsi təmin olunmuşdur.

2013-cü ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada əhalinin gəlirləri bir il öncəyə nisbətə 5,9 faiz artaraq 1 milyard 192 milyon 143 min manata, onun hər bir nəfərə düşən həcmi isə 3,7 faizlik artımla 2768,5 manata çatmışdır. Bu dövr ərzində orta aylıq əməkhaqqının məbləği 375,8 manata çatmışdır ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricidən 4 faiz çoxdur.

İqtisadi sahədə həyata keçirilən dövlət siyasətinin əsas hədəflərindən biri kimi səmərəli məşğulluğun təşkili prosesi üzrə ciddi uğurlar qazanılmışdır. 2003-cü il oktyabr ayının 1-dən 1 oktyabr 2013-cü il tarixədək muxtar respublikada 58876 yeni iş yeri yaradılmışdır ki, bunun da 42430-u və ya 72,1 faizi daimi iş yerləridir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yaradılmış 1767 yeni iş yerinin 1632-si və ya 92,4 faizi daimi iş yerlərinin payına düşür.

İstehlak bazarı

Əhalinin alıcılıq qabiliyyətinin dinamik yüksəlişi əmtəə dövriyyəsinin həcmünün də genişlənməsini şərtləndirir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində muxtar respublikanın istehlak bazarında əhaliyə 890 milyon manatdan artıq həcmdə istehlak malları satılmış və pullu xidmətlər göstərilmişdir ki, bu da bir il öncəki göstəricidən 16,1 faiz çoxdur.

Əhaliyə göstərilən xidmətlərin səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə Şərur rayonunun Dəmirçi, Sərxanlı və Gümüşlü, Culfa rayonunun Kırna, Şahbuz rayonunun Kükü kəndlərində xidmət mərkəzlərinin inşası başa çatdırılmış, Şahbuz rayonunun Sələsüz kəndində iki, Şərur rayonunun Şahbulaq və Xanlıqlar, Babək rayonunun Cəhri, Ordubad rayonunun Ələhi, Xurs, Nəsirvaz, Bist və Nürqüt, Culfa rayonunun Teyvaz və Əlincə, Kəngərli rayonunun Xok, Şahbuz rayonunun Güney Qışlaq, Qızıl Qışlaq və Ayrınc kəndlərinin hər birində bir xidmət mərkəzinin yaradılması işləri hazırda davam etdirilir.

Xarici ticarət, bank işi və sığorta fəaliyyəti

Muxtar respublika iqtisadiyyatının dinamik inkişafı xarici ticarət əlaqələrinin genişlənməsinə də şərait yaradır.

2013-cü ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi 357 milyon 313 min ABŞ dollarına çatmışdır ki, bu da bir il öncəki müvafiq göstəricidən 13,7 faiz çoxdur. Xarici ticarət dövriyyəsinin 265 milyon 641 min ABŞ dollarını ixrac, 91 milyon 672 min ABŞ dollarını isə idxal təşkil etmiş və 173 milyon 969 min ABŞ dolları həcmində müsbət saldo yaranmışdır.

Bank sektorunun inkişafı hazırkı yüksək iqtisadi aktivliyə paralellik təşkil edir. Pul əməliyyatlarının nağdsız hesablaşmalar vasitəsilə aparılması üçün cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 116 POS-terminal quraşdırılmış və bu göstərici 1 oktyabr 2013-cü il tarixə 212-yə çatdırılmışdır. POS-terminallarından geniş istifadə vəsaitlərin dövriyyəsinin sürətləndirilməsinə, nağd pulların daşınması, saxlanması və təsərrüfat əməliyyatları xərclərinin azaldılmasına, nəticədə isə iqtisadiyyatın inkişafına müsbət təsir edir.

1 oktyabr 2013-cü il tarixə muxtar respublikanın banklarında açılmış bank hesablarının sayı 23431-ə çatmışdır ki, bunun da 20714-ü və ya 88,4 faizi aktiv hesablardır. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində açılmış 6608 bank hesabının 6554-ü və ya 99,2 faizi aktiv hesablardır.

Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında sığorta bazarı əvvəlki dövrlərə nisbətən daha çox dəyişən və inkişaf edən fəaliyyət sahələrindəndir. İctimai münasibətlərin dərinləşdiyi hazırkı dövrümüzdə muxtar respublikada şəxslərin əmlakı, həyatı, sağlamlığı, mülki məsuliyyəti, o cümlədən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olan əmlak mənafeelinin müdafiəsi sahəsində risklərin ötürülməsinə və ya bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sisteminin effektiv tənzimlənməsi təmin olunmuşdur. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında muxtar respublikada bütün sığorta növləri üzrə daxilolmalar 3819,7 min manat olmuşdur ki, bu da 2012-ci ilin yanvar-sentyabr aylarındakı müvafiq göstəricidən 383 min manat və ya 11,1 faiz çoxdur.

Elm, təhsil, səhiyyə, sosial təminat, mədəniyyət və turizm

Əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, cari ilin ötən dövrü ərzində də sosial siyasətin mühüm tərkib hissəsi olan elm və təhsil sahəsində infrastruktur quruculuğu tədbirləri diqqət mərkəzində saxlanılmış, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin Elektron Kitabxanası istifadəyə verilmiş, Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elektron Kitabxanasının, Naxçıvan Dövlət Texniki Kollecinin binalarının təmiri başa çatdırılmış, Naxçıvan Özəl Universitetində yeni infrastruktur obyektlərinin tikintisi, Naxçıvan Dövlət Universitetinin Təbiətşünaslıq və kənd təsərrüfatı fakültəsinin baytarlıq korpusunun yenidən qurulması davam etdirilir.

Şərur rayonunun Sərxanlı kəndində 234 şagird yerlik, Ordubad rayonundakı Sabirkənddə 378 şagird yerlik tam orta məktəb binalarının tikintisi, Naxçıvan şəhərində 972 şagird yerlik 10 nömrəli, Şərur rayonunun Dəmirçi kəndində 1026 şagird yerlik, Babək rayonunun Şəkərabad kəndində 306 şagird yerlik, Culfa rayonunun Kırna kəndində 306 şagird yerlik, Şahbuz rayonunun Kükü kəndində 198 şagird yerlik tam orta məktəb binalarının yenidən qurulması başa çatdırılmışdır.

Şərur rayonunun Şahbulaq, Ordubad rayonunun Nəsirvaz, Ələhi və Xurs, Culfa rayonunun Teyvaz, Şahbuz rayonunun Qızıl Qışlaq kəndlərində tam orta məktəb binalarının tikintisi, Naxçıvan şəhərində 11 və 16 nömrəli, Babək rayonunun Cəhri kəndində 1 nömrəli, Şərur rayonunun Xanlıqlar, Ordubad rayonunun Bist və Nürqüt, Kəngərli rayonunun Xok, Sədərək rayonunun Sədərək kəndlərində tam orta məktəb binalarının yenidən qurulması, Culfa rayonunun Ərəfsə və Şurud kəndlərində tam orta məktəb binalarının əsaslı təmiri davam etdirilir.

Ordubad şəhərində 242 yerlik, Sədərək rayonunun Heydərabad qəsəbəsində 144 yerlik uşaq bağçası binalarının tikintisi başa çatdırılmış, Naxçıvan şəhərində və Babək rayonunun Babək qəsəbəsində uşaq bağçası binalarının tikintisi hazırda davam etdirilir.

Naxçıvan şəhərində Ə.Cavid adına Uşaq Musiqi və Bədii Sənətkarlıq Məktəbinin tikintisi, 3 nömrəli Uşaq Musiqi Məktəbi binasının yenidən qurulması başa çatdırılmışdır. Bundan əlavə, Şərur rayonunda Şərur Peşə Liseyinin tikintisi işləri aparılır.

Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində informasiya texnologiyalarının tətbiqi sahəsində mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Hazırda muxtar respublikanın bütün təhsil müəssisələrində ən müasir kompüter avadanlıqlarından istifadə olunur. Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində 3355 dəst kompüter quraşdırılmış, hər 13 şagird bir

dəst kompüterlə təmin olunmuşdur. İstifadədə olan 3355 dəst kompüterin 2849-u və ya 84,9 faizi internetə qoşulmuşdur. Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində təhsilin daha keyfiyyətli aparılması məqsədilə 512 elektron lövhə quraşdırılmışdır.

Təhsil sahəsinə göstərilən yüksək diqqət və qayğı bu sahədə keyfiyyət göstəricilərini ilbəlil yaxşılaşdırmaqdadır. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında iştirak etmiş abituriyentlərdən 1676 nəfəri tələbə adını qazanmışdır. Bu dövr ərzində 500-700 intervalında bal toplayan tələbələrin sayı bir il öncəyə nisbətə 45 nəfər artaraq 312 nəfər olmuşdur. Yaradılan şəraitin nəticəsidir ki, abituriyentlərimiz ixtisas seçimi zamanı muxtar respublikamızda fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrində oxumağa daha çox üstünlük verirlər. Cari ildə 692 nəfər Naxçıvan Dövlət Universitetinə, 220 nəfər Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna, 167 nəfər isə Naxçıvan Özəl Universitetinə daxil olmuşdur.

Səhiyyə sahəsində genişmiqyaslı infrastruktur quruculuğu tədbirlərinə uyğun olaraq, Şərur rayonunun Dəmirçi və Sərxanlı, Culfa rayonunun Kırna, Şahbuz rayonunun Kükü kəndlərində həkim ambulatoriyası binalarının, Şərur rayonunun Gümüşlü və Babək rayonunun Şəkərabad kəndlərində feldşer-mama məntəqələrinin tikintisi başa çatdırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublika Yoluxucu Xəstəliklər Mərkəzinin, Dəri-Zöhravi Dispanserinin və Qazanılmış İmmun Çatışmazlığı Sindromu ilə Mübarizə və Profilaktika Mərkəzinin, Babək Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının, Şərur rayonunun Xanlıqlar, Babək rayonunun Çəşməbasar, Ordubad rayonunun Bist, Kəngərli rayonunun Xok kəndlərində həkim ambulatoriyası binalarının tikintisi, Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanası, Şahbuz rayonunun Sələsüz kəndində həkim ambulatoriyası binalarının yenidən qurulması, Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının, Babək Rayon Cəhri Kənd Sahə Xəstəxanasının əsaslı təmiri davam etdirilir.

Sosial layihələr çərçivəsində cari ilin ötən dövrü ərzində yüksəkixtisaslı həkim heyəti tərəfindən, ümumilikdə, 159 cərrahi əməliyyat, o cümlədən 28 nəfər xəstədə açıq ürək, 5 nəfər xəstədə periferik damar, 71 nəfər xəstədə göz və 55 nəfər xəstədə digər müxtəlif əməliyyatlar aparılmış, 16 nəfər xəstənin ürək damarlarına stend qoyulmuşdur.

2013-cü ilin ötən dövrü ərzində muxtar respublikada hər bir nəfərə düşən aylıq gəlirləri ehtiyac meyarından aşağı olan ailələrə 2 milyon 599 min manata yaxın həcmdə ünvanlı dövlət sosial yardımını ödənilmişdir. Ünvanlı dövlət sosial yardım alanların sayı ümumi əhalinin 2,8 faizini təşkil etmişdir ki, bu da öz minimal həddi ilə ümumi inkişafa uyğun mütənasiblikdədir.

Ümumilikdə, bu dövr ərzində Naxçıvan Əlillərin Bərpa Mərkəzində sağlamlıq imkanları məhdud olan 190 nəfərin, Naxçıvan Uşaq Bərpa Mərkəzində 18 yaşadək sağlamlıq imkanı məhdud olan 185 uşağın müalicəsi təşkil edilmiş, eyni zamanda onurğa və sinir xəstəlikləri olan 22 nəfər Ukrayna Respublikasına müalicəyə göndərilmişdir. Ötən dövr ərzində 78 nəfər əlil müxtəlif sanatoriyalara yollayışlarla təmin edilmiş, sosial qayğıya ehtiyacı olan 30 şəxsə minik avtomobilləri verilmiş, bir ailə üçün fərdi yaşayış evinin tikintisi hazırda davam etdirilir.

Muxtar respublikamızda demografik siyasət əhali rifahının yaxşılaşdırılması və ailələrin iqtisadi müstəqilliyinin təmin edilməsi fonunda reallaşdırılır.

1 oktyabr 2013-cü il tarixə muxtar respublika əhalisinin sayı bir il öncəyə nisbətə 9065 nəfər və ya 2,1 faiz artaraq 433954 nəfərə çatmışdır. Cari ilin ötən dövrü ərzində 7915 körpə doğulmuşdur ki, bu, 2012-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 157 nəfər çoxdur.

Əhali sağlamlığının və rifahının davamlı yüksəlişi, tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin və əhatəliliyinin artırılması, öz növbəsində, 1 yaşa qədər ölənlər uşaqlarının sayı üzrə göstəricini kəskin şəkildə aşağı salmışdır. Cari ilin ötən dövrü ərzində bu göstərici 2012-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 50 faiz azalaraq 3 nəfər təşkil etmişdir. Perinatal ana ölümü isə sıfır səviyyəsindədir.

Sosial siyasətin başlıca istiqamətlərindən biri kimi pensiya və müavinətlərin səmərəli maliyyələşdirilməsi həyata keçirilir. 2013-cü ilin ötən dövrü ərzində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən pensiya və müavinətlərin ödənişi üçün tələb olunan vəsaitin 50 faizi məcburi dövlət sosial sığorta haqqı kimi muxtar respublikada toplanmışdır. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun cəmi daxilolmaları keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 10,7 faiz, o cümlədən özəl sektor üzrə daxilolmalar 42,2 faiz artmışdır.

Bədən tərbiyəsi və idman infrastrukturunun müntəzəm əsasda yaxşılaşdırılması istiqamətində cari ilin ötən dövrü ərzində Babək Rayon Uşaq-Gənclər Şahmat Məktəbi binasının tikintisi, Naxçıvan Muxtar Respublika Stadionunun yenidən qurulması başa çatdırılmış, Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin İdman Cəmiyyətinin binasının və Şərur rayonunda əl oyunları idman kompleksinin əsaslı təmiri hazırda davam etdirilir. Cari ilin ötən dövrü ərzində idman sahəsinin inkişafı istiqamətində "Araz-Naxçıvan" Peşəkar Futbol Klubunun peşəkar futbola qayıdışı üzrə əsaslı tədbirlər görülmüşdür.

Mədəniyyət obyektlərinin inşası və bərpası istiqamətində Naxçıvan şəhərində Dövlət Bayrağı Meydanının və Fəxri Xiyabının, Gənclər Mərkəzinin, Naxçıvançay vadisində parkın tikintisi, "Naxçıvanqala" tarixi abidəsinin bərpası aparılır.

Bu dövr ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin inzibati binası və sərği salonunun tikintisi başa çatdırılmışdır.

Culfa rayonunun Əbrəqunus kəndində məscidin tikintisi başa çatdırılmış, Naxçıvan şəhərində və Ordubad rayonunun Yuxarı Əylis kəndində məscidlərin tikintisi, “Əshabi-Kəhf Ziyarətgahı” Dini-Mədəni Abidə Kompleksinin təmiri davam etdirilir.

Naxçıvan şəhərində Bəhrüz Kəngərli Muzeyinin əsaslı təmiri, “Buzxana” tarix-memarlıq abidəsinin bərpası başa çatdırılmış, “Naxçıvanqala” tarixi abidəsinin ərazisində və Ordubad rayonunun Nəsirvaz kəndində muzeylərin tikintisi, Ordubad şəhərində Y.Məmmədəliyevin ev-muzeyinin və Babək Rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinin əsaslı təmiri davam etdirilir.

Naxçıvan şəhərində Saat Meydanı və parkın tikintisi başa çatdırılmış, Culfa rayonunda Dövlət Bayrağı Meydanının tikintisi, 1941-1945-ci illər müharibəsində həlak olanların xatirəsinə Babək rayonunda ucaldılmış abidə kompleksinin təmiri işləri davam edir.

Naxçıvana həsr olunmuş çoxlu sayda kitab, albom, elmi-kütləvi məqalə, qəzet və jurnal materiallarının, sənədli filmlərin, elektron daşıyıcıların qorunub saxlanması, tədqiq və təbliğ olunması məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Naxçıvanşünaslıq Mərkəzi fəaliyyətə başlamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2004-cü il 13 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə hər il oktyabrın 20-si ölkəmizdə enerjetiklərin peşə bayramı kimi qeyd edilir.

Məqsədyönlü enerji siyasəti dövlətin milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və iqtisadi inkişafında çox mühüm əhəmiyyətə malikdir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə respublikamızın enerjetika kompleksinin, o cümlədən elektrik enerjisi sisteminin inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, bu sahədə əsaslı quruculuq işləri görülmüşdür. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda müstəqil enerji sisteminin formalaşması, dövlətimizin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması ulu öndərimizin adı ilə bağlıdır. Məhz dahi şəxsiyyətin bilavasitə rəhbərliyi ilə ötən əsrin 70-ci illərində ölkəmizin enerjetika sisteminin real imkanları iki dəfədən çox artırılmışdır. Bu dövrə qədər Azərbaycan Respublikası elektrik enerjisi ilə qonşu respublikaların enerji sistemlərindən təchiz edilirdi. Ulu öndərin rəhbərliyi ilə ümumi gücü 2400 meqavat olan Azərbaycan Dövlət Rayon Elektrik Stansiyası, İran İslam Respublikası ilə birləşən 22 meqavat gücündə Araz Su Elektrik Stansiyası tikilmiş, 330 kilovoltluq Mingəçevir-Abşeron elektrik verilişi xətti çəkilmiş, yeni transformator yarımstansiyaları istifadəyə verilmişdir. Müstəqillik illərində də ümummilli liderimiz ölkəmizdə enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasını diqqət mərkəzində saxlamış, bu sahənin maddi-texniki təchizatı xeyli gücləndirilmişdir.

Bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə iqtisadiyyatın bütün sahələri, o cümlədən elektrik enerjisi üzrə proqramlar hazırlanaraq

Muxtar respublikada kütləvi informasiya vasitələrinin işinin yaxşılaşdırılması istiqamətində aparılan tədbirlərə uyğun olaraq, cari ilin ötən dövrü ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsi yeni texniki avadanlıqlarla təchiz edilmişdir.

Turizm potensialının mövcud imkanlarından səmərəli istifadə edilməsi üçün mühüm tədbirlər görülmüş və bir sıra nəticələr əldə edilmişdir. 2013-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində muxtar respublikamıza ölkəmizin digər bölgələrindən və xarici ölkələrdən, ümumilikdə, 291 min 968 nəfər turist gəlmişdir ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövründəki göstəricini 3,5 faiz və ya 9 min 862 nəfər üstələyir. Yeni turizm komplekslərinin, o cümlədən cari ildə Şahbuz rayonunda Ağbulaq İstirahət Mərkəzinin, digər bu kimi infrastruktur obyektlərinin istifadəyə verilməsi bu sahədə aktivliyi daha da artırmağa imkan yaradır.

Hüquq-mühafizə orqanları ilə iş

Əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, cari ildə də muxtar respublikada hüquq-mühafizə orqanlarının işinin təkmilləşdirilməsi, onların maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi işi diqqət mərkəzində saxlanılmış, Naxçıvan Muxtar Respublikası

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Ordubad Rayon Şöbəsinin inzibati binalarının tikintisi hazırda davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Mülki Müdafiə Alayında avtomobil parkının və təlim mərkəzinin, Dövlət Yanğın Təhlükəsizliyi İdarəsinin Şəhur və Babək Rayon Dövlət Yanğın Təhlükəsizliyi Şöbələrinin inzibati binalarının və texnika parklarının tikintisi başa çatdırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Hərbi Prokurorluğunun, Naxçıvan Hava Nəqliyyatında Gömrük İdarəsinin inzibati binalarının, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin “Naxçıvanterminalkompleks” Birliyi üçün inzibati bina və anbar kompleksinin, Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Dövlət Yol Polisi İdarəsinin Qeydiyyat, imtahan və texniki baxış şöbəsinin Şəhur rayonlararası müayinə mərkəzinin tikintisi hazırda davam etdirilir.

Ümumilikdə, muxtar respublikanın iqtisadi və sosial həyatı cari ilin ilk doqquz ayında çoxsaylı uğurlar və nailiyyətlərlə zəngin olmuş, makroiqtisadi sabitlik və davamlı inkişaf qorunub saxlanılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

20 oktyabr enerjetika işçilərinin peşə bayramıdır

Muxtar respublikada enerji təhlükəsizliyi təmin olunmuşdur

uğurla icra edilir. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi iqtisadiyyatın hərəkətverici qüvvəsi olan elektrik enerjisi sisteminə də böyük nailiyyətlərin əldə olunmasına geniş imkanlar yaratmışdır.

Müstəqillik illərində ölkəmizdə, eləcə də muxtar respublikamızda enerji təminatının yaxşılaşdırılması üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan kəskin enerji böhranı ilə üzləşən zaman ulu öndərin apardığı danışıqlar nəticəsində 1993-cü ilin ortalarından İran İslam Respublikasından 42 meqavat, Türkiyə Respublikasından isə 63 meqavat elektrik enerjisinin nəqlinə başlanılmışdır. Sonrakı illərdə muxtar respublikada müxtəlif gücə malik olan transformator yarımstansiyaları quraşdırılmış, yüksək gərginlikli elektrik veriliş xətləri çəkilmiş, bununla yanaşı, muxtar respublikaya daxil olan elektrik enerjisinin paylanması yaxşılaşdırmaq, elektrik enerjisi ötürülməsində texniki itkiləri azaltmaq, avadanlıqların artıq yüklənməsinin qarşısını almaq, enerji təchizatının etibarlılığını yüksəltmək üçün bir sıra tədbirlər də görülmüşdür.

Son illər Naxçıvanın elektrik enerjisinə olan tələbatının tamamilə ödənilməsi istiqamətində mühüm layihələr reallaşdırılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasında elektrik enerjisi təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” 2005-ci il

2 may tarixli Sərəncamına uyğun olaraq, 2006-cı ildə Naxçıvan Qaz-Turbin Elektrik Stansiyasında dizel yanacağı ilə işləyən enerji turbinləri təbii qazla işləmə rejiminə keçirilmiş, 220 kilovoltluq “Babək” yarımstansiyasında və stansiya avadanlıqlarında əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılmışdır. Sərəncama uyğun olaraq, 2006-cı ildə ümumi gücü 87 meqavat olan Naxçıvan Modul Elektrik Stansiyası tikilib istismara verilmişdir. Artıq muxtar respublikamız elektrik enerjisi ixrac edən bir diyara çevrilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev muxtar respublikada enerji təhlükəsizliyi istiqamətində həyata keçirilən tədbirləri yüksək qiymətləndirərək demişdir: **“Enerji təhlükəsizliyi əsas məsələdir və bu gün bu, Naxçıvanda öz həllini tapır. Əminəm ki, gələcəkdə bu sahədə əlavə tədbirlərin görülməsi nəticəsində Naxçıvandan qonşu ölkələrə daha böyük həcmdə elektrik enerjisinin ixracı mümkün olacaqdır”.**

Muxtar respublikada elektrik enerjisinə olan tələbatın ödənilməsində mövcud hidroenerji potensialından da səmərəli istifadə olunur, yeni su elektrik stansiyaları tikilir. Ölkə Prezidentinin iştirakı ilə 2005-ci ildə Heydər Əliyev Su Anbarı üzərində gücü 4,5 meqavat olan su elektrik stansiyasının, 2010-cu ildə isə Gilançay üzərində gücü 22 meqavat olan Bilən Su Elektrik Stansiyasının açılışı olmuşdur. Bu il Şəhur rayonunda gücü 20,5 meqavat olan yeni Arpaçay Su Elektrik Stansiyası istifadəyə verilmişdir. Hazırda Ordubad

rayonu ərazisində gücü 36 meqavat olan yeni derivasiya tipli su elektrik stansiyasının və Şəhurda gücü 1,4 meqavat olan “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyasının tikintisi aparılır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talıbov muxtar respublikada enerji təminatı sahəsində görülən işlər barədə demişdir: **“Muxtar respublikada yeni elektrik stansiyaları tikilir, əhalinin və iqtisadiyyatın enerjiyə olan tələbatı etibarlı şəkildə ödənilir. Artıq Naxçıvan elektrik enerjisi ixrac edən muxtar respublikadan elektrik enerjisi ixrac edən muxtar respublikaya çevrilmişdir. Enerji təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər bundan sonra da davam etdiriləcəkdir”.**

Muxtar respublikada istehsal olunan elektrik enerjisinin istehlakçılara fasiləsiz və keyfiyyətli çatdırılması məqsədilə yeni transformator yarımstansiyaları tikilib, mövcud olanlar yenidən qurulur. Son illər “Xal-xal”, “Koroğlu”, “Xalçaçılıq”, “Şəhur”, “Naxçıvan”, bu il isə “Ordubad” transformator yarımstansiyaları müəssisə şəkildə yenidən qurularaq istifadəyə verilmişdir. Alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə də muxtar respublikada diqqət mərkəzindədir. Belə ki, muxtar respublikanın iqlim xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq Günəş və külək elektrik stansiyalarının tikintisi istiqamətində

Peşə bayramlarını qeyd edən muxtar respublika enerjetikləri bundan sonra da qarşıya qoyulan vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcək, istifadəçilərin davamlı və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təminatını diqqət mərkəzində saxlayacaqlar.

“Şərq qapısı”

Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti Vəkillər Kollegiyası üzvlüyünə qəbul məqsədilə müsabiqə elan edir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası üzvlüyünə qəbul olmaq arzusunda olan şəxslər üçün elan olunan müsabiqə 10 noyabr 2013-cü il tarixədək uzadılır.

Müsabiqədə (ixtisas imtahanlarında) ali hüquq təhsilli, hüquqşünas ixtisası üzrə üç ildən az olmayaraq iş stajı olan və ya elmi və pedaqoji təhsil müəssisələrində hüquq sahəsində üç ildən az olmayan müddətdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları iştirak edə bilərlər.

Vəkilliyə namizədin hazırlığının, bilik səviyyəsinin, ümumi dünyagörüşünün, vəkil vəzifəsinə yararlı və layiqliyinin müəyyən edilməsi məqsədilə aşkarlıq şəraitində şəffaf üsullarla, beynəlxalq tələblərə uyğun Azərbaycan Respublikası Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının Naxçıvan Muxtar Respublikası Re-

gional Bölməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyası ilə birlikdə testdən və şifahi müsabiqə imtahanlarından ibarət ixtisas imtahanları keçirəcək, ixtisas imtahanlarının müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasında icbari təlimdə iştirak edəcəklər. Xarici dilləri, kompüter proqramlarını mükəmməl bilən namizədlərə üstünlük veriləcəkdir.

Müsabiqədə (ixtisas imtahanlarında) iştirak etmək istəyən şəxslər aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Rəyasət Heyəti tərəfindən müəyyən olunmuş formada ərizə
2. Kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi
3. Tərcümeyi-hal
4. Ali təhsil haqqında diplomun surəti (diplomun əsl sənədlərlə birlikdə təqdim edilməlidir)
5. Əmək kitabçasının təsdiq edilmiş

(notarial və yaxud kadrlar idarəsində) surəti

6. Şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin (şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud forma № 9) surəti

7. Yaşadığı ünvan və ailə tərkibi haqqında arayış

8. Əqli cəhətdən sağlam olmaq barədə müvafiq dispanserdən arayış

9. 3x4 santimetr ölçüdə 4 ədəd fotosəkil

10. Hərbi biletin surəti.

Sənədlərin qəbulu 10 noyabr 2013-cü il tarixədək hər gün saat 10⁰⁰-dan 17⁰⁰-dək (nəhar fasiləsi istisna olmaqla) Naxçıvan şəhəri, Cəlil Məmmədquluzadə küçəsi 5 ünvanında yerləşən Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti aparatının qəbul otağında aparılır.

Əlaqə vasitələri:
telefon: (036) 545-58-06
e-poçt: vekillerkollegiyasi@nakhchivan.az

2001 nömrəli hərbi hissə

şəxsi heyətin 3 (üç) aylıq ərzaq məhsullarına olan tələbatı üçün açıq təkliflər sorğusu elan edir

Təkliflər sorğusu 1 (bir) lot üzrə keçirilir.

Lot-1: ət 1-ci növ – 12000 kiloqram.

Təkliflər sorğusu iştirakçılarına təklif edilir ki, öz təkliflər sorğusunu möhürlənmiş, imzalanmış ikiqat zərfdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün təkliflər sorğusu iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Təkliflər sorğusunda iştirak etmək istəyənlər hər lot üzrə aşağıdakı məbləği iştirak haqqında göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş təkliflər sorğusunun “Əsas şərtlər” toplusunu Naxçıvan şəhərində yerləşən 2001 nömrəli hərbi hissənin “Ərzaq və yem” bölməsindən (əlaqələndirici şəxs: Muradov Fariz, tel.: 055-381-26-66) ala bilərlər.

Lot-1 – 100 manat

İddiaçılar iştirak haqqını aşağıdakı hesaba köçürməlidirlər.

Təşkilat: Naxçıvan Şəhər Maliyyə Şöbəsi

Hesab: 32020500000100

VÖEN: 0200004671

2001 nömrəli hərbi hissənin bütüncü xüsusi hesabına.

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Sənədlər 27 noyabr 2013-cü il tarixdə saat 13⁰⁰-də qəbul olunur. Təklif zərfləri 29 noyabr 2013-cü il tarixdə saat 11⁰⁰-də yuxarıda qeyd olunan ünvanda açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

2001 nömrəli hərbi hissənin tender komissiyası

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Səbuhi Hüseynov
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 3940. Sifariş № 960